

§ 80

Dnr 2026/00499

**Besvarande av remiss från Regeringskansliet av
betänkande gällande tolkavgift och förbud mot
barntolkning SOU 2026 23****Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut**

- 1 Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att besvara remissen från Regeringskansliet gällande utredning om tolkavgifter och förbud mot barntolkning, i enlighet med tjänsteutlåtande daterat den 2 juli 2026.

Sammanfattning

Utredningen SOU 2026:23 föreslår att personer som varit folkbokförda i Sverige i minst sex år som huvudregel ska betala en fast tolkavgift om 400 kronor vid vissa myndighetsärenden, samtidigt som bland annat socialtjänst, skola, hälso- och sjukvård samt ärenden som rör barn undantas från avgiften. Förslaget bedöms få mycket begränsade konsekvenser för Falköpings kommun, då de kommunala verksamheter som använder tolk mest inte omfattas av avgiftssystemet och den enda tydliga nya uppgiften blir att informera om reglerna inom SFI och samhällsorientering. Utredningen föreslår även ett förbud mot att använda barn som tolk, vilket förvaltningen ställer sig bakom då det stärker barnets rättigheter, men bedömer att förbudet inte medför någon praktisk förändring eftersom sådan användning inte förekommer i kommunens verksamheter idag.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande från kommunledningsförvaltningen, 2026-07-02
- SOU 2026:23

Paragrafen skickas till

Regeringskansliet, a.remissvar@regeringskansliet.se, med kopia till a.iu@regeringskansliet.se

Justerarnas signaturer			Protokollsutdraget bestyrks
Digital justering			

Besvarande av remiss från Regeringskansliet om betänkande gällande tolkavgift och förbud mot barntolkning SOU 2026:23

Förslag till beslut

- 1 Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att besvara remissen från Regeringskansliet gällande utredning om tolkavgifter och förbud mot barntolkning, i enlighet med tjänsteutlåtande daterat den 2 juli 2026.

Sammanfattning

Utredningen SOU 2026:23 föreslår att personer som varit folkbokförda i Sverige i minst sex år som huvudregel ska betala en fast tolkavgift om 400 kronor vid vissa myndighetsärenden, samtidigt som bland annat socialtjänst, skola, hälso- och sjukvård samt ärenden som rör barn undantas från avgiften. Förslaget bedöms få mycket begränsade konsekvenser för Falköpings kommun, då de kommunala verksamheter som använder tolk mest inte omfattas av avgiftssystemet och den enda tydliga nya uppgiften blir att informera om reglerna inom SFI och samhällsorientering. Utredningen föreslår även ett förbud mot att använda barn som tolk, vilket förvaltningen ställer sig bakom då det stärker barnets rättigheter, men bedömer att förbudet inte medför någon praktisk förändring eftersom sådan användning inte förekommer i kommunens verksamheter idag.

Bakgrund

Statens offentliga utredningar har i utredningen *Tolkavgift och förbud mot barntolkning*, SOU 2006:23, haft i uppdrag att lämna förslag inom två områden: införandet av en tolkavgift för vissa personer som använder tolk i kontakt med myndigheter samt införandet av ett förbud mot att använda barn som tolk inom offentlig verksamhet. Förslagen syftar dels till att stärka incitamenten att lära sig svenska, dels till att skydda barn från att hamna i en olämplig och ansvarstygnd roll vid myndighetskontakter.

Förslag om tolkavgift

Utredningen föreslår att personer som har varit folkbokförda i Sverige i minst sex år som huvudregel ska betala en fast avgift om 400 kronor när en

myndighet använder tolk i ett ärende. Avgiften ska tas ut en gång per ärende, oavsett hur många tolktillfällen som förekommer. Syftet är inte att täcka myndigheternas kostnader för tolkning utan att tydliggöra samhällets förväntan att den som långvarigt bor i Sverige ska lära sig svenska.

Tolkavgiften ska endast gälla tolkning i talade språk och endast när tolk används inom ramen för handläggning av ett ärende. Den ska inte omfatta översättning av dokument eller olika former av tecken- och skrivtolkning.

Utredningen har identifierat ett stort antal områden där det inte bedöms vara lämpligt eller rättsligt möjligt att ta ut tolkavgift. Avgift ska därför inte tas ut inom bland annat:

- hälso- och sjukvård samt tandvård
- socialtjänst
- skola och annan avgiftsfri utbildning
- ärenden som direkt rör barn
- asylprocess
- straffrättsliga förfaranden
- verksamheter som redan finansieras genom avgifter
- användning av nationella minoritetsspråk eller nordiska språk

Personer som på grund av en varaktig funktionsnedsättning saknar möjlighet att lära sig svenska i sådan omfattning att de kan genomföra myndighetskontakter utan tolk föreslås kunna ansöka om undantag från avgiftsskyldigheten.

Förbud mot att använda barn som tolk

Utredningen föreslår en ny lag som förbjuder myndigheter och andra aktörer som utför offentliga förvaltningsuppgifter att använda barn som tolk. Förbudet ska gälla alla barn under 18 år och omfatta både talade språk och andra former av tolkning.

Bakgrunden är att forskning och erfarenheter visar att barn som tolkar ofta hamnar i svåra situationer. De kan tvingas tolka känsliga uppgifter om familjemedlemmars hälsa, ekonomi eller rättsliga problem. Barn riskerar också att ta på sig ett ansvar som inte är förenligt med deras ålder och mognad, vilket kan påverka deras skolgång och psykiska välbefinnande negativt. Utredningen bedömer därför att barntolkning inte är förenlig med principen om barnets bästa enligt barnkonventionen.

Förbudet föreslås dock innehålla två undantag. Barn ska få användas som tolk när det föreligger en nödsituation där liv, hälsa eller annat viktigt samhällsintresse står på spel, samt vid förmedling av enklare uppgifter av rent administrativ karaktär. Undantaget får däremot inte användas i situationer där det finns risk för rättsförluster eller där korrekt tolkning är avgörande för ett beslut.

Förvaltningens yttrande

Förvaltningens svar är delat för att svara på förslagens två olika indelningar, det om tolkavgift samt om förbud mot barn som tolk.

Tolkavgift

Förslaget om att införa en tolkavgift ses som ett förslag från nuvarande regering att markera att svenska språket förväntas vara inlärt av nya invånare. Huruvida detta är en önskvärd markering kommer detta yttrande inte svara på. I stället undersöker förvaltningen hur en tolkavgift, som beskriven i utredningen, skulle påverka Falköpings kommun.

Utifrån de regelverk som redan finns som garanterar rätten för invånare att få tillgång till bland annat sjukvård, barnomsorg och domstol oavsett språkförståelse, så lämnar förslaget på tolkavgifter få områden som blir aktuella för en kommun att kunna ta ut en tolkavgift. Varken socialtjänst eller skola berörs av tolkavgiften. Den enskilt största myndighetsutövningen som kan ta ut tolkavgift för en kommun är bygglovsprocessen. I skrivande stund är det oerhört ovanligt att tolk används i dessa processer. Ett annat område som tolkavgift kan tas ut för en kommun är vid handläggningen av utdelande av allmänna handlingar. Även här är dagens användning av tolk minimal.

Gällande hur förslaget skulle påverka kommunen ekonomiskt eller administrativt är bedömningen att detta är minimalt som värst och sannolikt som noll.

Förslaget innebär dock en ny arbetsuppgift inom vuxenutbildning. I samband med Svenska för invandrare (SFI) samt i samhällsorienteringen föreslås att kommunen ska informera om reglerna kring tolkavgift. Utredningen påpekar att det är denna information som kan komma att stå för effekten av lagstiftningen, snarare än själva lagens genomförande.

Förvaltningen har inga synpunkter på förslaget om tolkavgift då det anses påverka den kommunala organisationen minimalt.

Förbud mot barntolkning

Förbudet mot att använda barn som tolkar ställer sig förvaltningen bakom. Att barn ska behöva hamna i situationer som kräver att de ska tolka känsliga uppgifter för närstående innebär ohållbara situationer som barn inte ska sättas i. Att förslaget ändå innehåller undantag för akuta ärenden ses också som positivt, då det fortfarande kan behövas i akuta och livräddande situationer.

Förslaget innebär inte någon förändring för den kommunala organisationen då det inte förekommer tolkning av barn så som beskrivet i utredningen.

Finansiering och ekonomiska konsekvenser

Förvaltningens förslag till beslut leder inte till några direkta ekonomiska konsekvenser för nämnden, varför beslut om finansiering inte behöver tas.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande från kommunledningsförvaltningen, 2026-07-02
- SOU 2026:23

Beslutet ska skickas till

Regeringskansliet, a.remissvar@regeringskansliet.se, med kopia till a.iu@regeringskansliet.se. Ange diarienummer A2026/00510 och remissinstansens namn i ämnesraden.

Per Larsson
Utvecklingsledare